

KUSTBON

Nr 4 - Årgång 13

ORGAN FÖR
ESTLANDSSVENSKARNA I SVERIGE

Oktober 1956

Rien med sina rökdoftande väggar och sotade dörrsocklar var den ärevärdigaste av gårdens byggnader. I den torkades säden, råämnet till var mans dagliga bröd, i den njöt familjen i gammal tid hemmets värme och i den hade den döde sitt vilorum, innan han bars från gården.

(Rilänga från Pears gård, Hullo, Ormsö)

Utgiven av Svenska Odlingens Vänner.

Redaktör och ansvarig utgivare: *Manfred Nyman.*

Redaktionssekreterare: *Lars Broman.*

Red. och Exp.: Eknäsvägen 2, Stockholm K.

Kustbons postgiro: 19 72 07. Tel. 53 16 37

Utkommer 1956 med sex nummer.

Prenumerationspris 1956 5 kr.

Annonspris: 1/1 200:—, 1/2 115:—, 1/4 60:—,
1/8 35:—

Förlovnings-, vigsel- och födelseannonser 5 kr.

Dödsannonser 20 kr.

Härnösand 1956 - Härnösands Boktryckeri Aktiebolag

Ur innehållet

Några reflektioner av Elmar Nyman	sid. 2
Lovoffer av Domprostén N. Bolander	„ 3
Vår idrott av A. Vesterby	„ 4
Ekonomisk undersökning	„ 5-8
Kustbohemmet 10-årsjubilarer	„ 10
Adam Westerblom död av Elmar Nyman	„ 10

Några reflektioner

Den 12 augusti i år höll Svenska Odlingens Vänner för elfte gången i Sverige sitt årsmöte i samband med estlandssvensk hembygdsdag. Nio gånger har vi träffats på Tollare och två gånger i Saltsjöbaden, båda naturskönt belägna och med goda kommunikationer. Det råder knappast någon tvekan om att våra 'dagar' haft en uppgift att fylla och fortfarande har det. Deltagarantalet har hållit sig tämligen konstant genom åren, vid 400—500. Hembygdsdagen vill ju bereda estlandssvenskarna tillfälle att träffas under trivsamma former och återuppliva minnena från Estland. Vi har haft förmånen att under dessa möten få lyssna till talare med goda kunskaper om vårt folks historia.

Om S. O. V. i stort sett har anledning att känna tillfredsställelse över det intresse som estlandssvenskarna och deras rikssvenska vänner visar för hembygdsdagarna, är förhållandet något anorlunda när det gäller föreningens årsmöten som ju hålls i omedelbar anslutning till hembygdsdagen. Av föreningens cirka 500 medlemmar, som till största delen utgörs av personer bosatta i

Stockholm med omnejd, är det endast en liten del som brukar delta i årsmötesförhandlingarna och den följande hembygdsdagen. Orsaken till att våra medlemmar inte nyttjar sin rösträtt och tillfället att träffa landsmän är inte lätt att utröna. Klart är emellertid att huvuddelen av årsmötesbesökarna utgörs av icke-medlemmar.

Man undrar också varför hembygdsdagens trofasta besökare — av vilka en stor del även "genomlider" årsmötesförhandlingarna — inte tar steget ut och blir medlemmar i föreningen. Härmed är naturligtvis inte sagt att S. O. V. skulle anse det önskvärt att alla som deltar i hembygdsdagen bör skriva in sig i S. O. V. Våra samkväm står öppna för alla som vill vara med. Men nog vore det glädjande om fler estlandssvenskar gick med i vår sammanslutning, f. n. den enda i världen som uteslutande ägnar sitt intresse åt vår stam. Inte kan väl den blygsamma medlemsavgiften, fem kronor, verka avskräckande för löntagare i våra dagars Sverige. Vi har många folkpensionärer som punktligt skickar sina medlemsavgifter. Nej, orsaken måste nog sökas i en viss likgiltighet eller helt enkelt i bristande känedom om S. O. V.:s strävanden.

Mången tycker sig stödja föreningen S. O. V. genom att prenumerera på Kustbon och detta naturligtvis med rätta eftersom tidningen utgör en viktig del av S. O. V.:s verksamhet. Men S. O. V. behöver också det stöd en medlemsavgift kan ge. Prenumerationsavgifterna täcker i stort sett endast de direkta utgifterna för Kustbon. Det är inget orimligt önskemål från föreningens — Kustbons utgivares — sida att den vill se prenumeranterna på tidskriften som sina medlemmar. Vad får man då för medlemsavgiften, de fem extrakronorna till S. O. V.? Vad sysslar föreningen med och vartill behövs det kontanta medel?

S. O. V. vill vara en central organisation för den estlandssvenska folkstammen, som vid behov kan representera inte bara sina medlemmars utan alla estlandssvenskars intressen inför myndigheter eller enskilda. Redan av denna anledning borde dess medlemsantal vara relativt stort. En ökning av medlemsstocken till åtminstone 1000 vore önskvärd. Men vidare — och detta är i dagens läge kanske viktigare — vill S. O. V. vara en *sammanhållande* länk mellan våra f. d. bygdebor. Därför utger föreningen tidskriften Kustbon, anordnar hembygdsdagar, samkväm av olika slag, håller brevkontakt, bedriver viss upplysningsverksamhet o.s.v. Vi vill gärna visa filmer och kort från våra gamla bygder. De skall inte bara ge en stunds förströelse utan skall ingå i ett estlandssvenskt arkiv. Endast en blygsam start har gjorts hittills. För ett sådant arkiv vill vi också köpa och samla tidningar, böcker, brev och annat material som belyser vårt folks historia. Sedan flera år tillbaka planerar S. O. V. ett omfångsrikt samlingsverk om vår gamla hembygd. Detta stora arbete kommer att fullföljas, men det ställer oerhörda krav på föreningens resurser. Vi hoppas

Forts. sid. 4

Domprosten Nils Bolander:

LOVOFFER

Tacksamheten är en sådan viktig beståndsdel av det kristna livet, att man rent av skulle kunna säga: Så bliva de då bestående — glädjen, bönen, tacksamheten, dessa tre. Men störst bland dem är tacksamheten.

Herrens apostel kunde t. o. m. utropa: "Tacken Gud i alla livets förhållanden".

Det låter nära nog orimligt. Den som kan komma med en sådan uppmaning måste allt vara en Aladdin med lyckolampan, ett söndagsbarn, en mer än lovligt skonad människa. . . Ånej, vad denne Paulus än var — inte var han precis bortskämd av livet. Det finns en lång lista över hans många prövningar, som visar att han fått gå igenom mer än de flesta — mördande arbete — piskad — stenad — lidit skeppsbrott — faror på floder, bland rövare, genom landsmän och hedningar, faror i städer, öknar, på havet, bland falska bröder, vikor, svält, törst, köld, nakenhet.

Och ändå var han en tacksägelsemänniska, som aldrig kunde upphöra att sjunga: "Men honom som förmår styrka eder, enligt det evangelium jag förkunnar och min predikan om Jesus Kristus — honom, den ende vise Guden, tillhör äran, genom Jesus Kristus, i evigheternas evigheter. Amen."

Aposteln visste något om vägen uppåt, den väg som ingenting på denna huvudsalleplats till jord kan blockera. Psalmistens beskrivning på den vägen är klassisk.

"Åkalla mig i nöden,
så vill jag hjälpa dig,
och du skall prisa mig."

Nöden är det första, utgångspunkten.

Nöden är en ständig påminnelse för oss kristna om människans vanmakt.

Nöden, rätt mottagen, tvingar en människa närmare Kristus, blir en fostrare till Kristus.

Detta är det nya som Kristus introducerade i historien: Hugg, slag, fängelsemurar, bojor, sadistisk tortyr, landsförvisning — men likafullt lovsång.

Nöden driver till åkallan.

"Låten i allt edra önskingar bliva kunniga inför Gud genom åkallan."

Den som bär fram sin nöd inför Gud är på rätt väg.

Inte gå för sig själv och tiga, grubbla och bli bitter. Inte gå till människorna och jämra sig för vem som vill höra på. Nej, raka vägen till Gud och kalla på honom.

Bevara mig väl, säger någon, så pretentiöst. Ingen ska inbilla mig att Gud bryr sig om mina små privata bekymmer. . . Jo, det är just vad han gör. Det har vi hans löften på.

Håll bara ut i din åkallan envist och envetet, fråga efter Gud av allt ditt hjärta. Då skall åkallan föra dig fram till hjälpen.

Hjälpen består djupast sett däri, att vi får gemenskap med levande Gud, en trygg tro som bär oss på breda vingar evad som kommer på.

Då är tacksägelsens stund inne.

Det berättas om riddaren Yvain att han drog en tagg ur ett sjukt lejons tass. Av tillgivenhet följde det honom sedan var han gick.

Ack, vi är klena efterföljare till det tacksamma lejonet, vi som har så nära till att sucka och så långt till att sjunga lovsånger.

Har du något att tacka Gud för?

Nej, säger du — inte ett enda dugg. Tänk efter, tänk efter riktigt. Något litet har du väl i alla fall att tacka för? Börja med det.

Då blir det som när man vandrar i skymningen och försöker räkna stjärnorna. Först ser du bara en liten blek och skälvande stjärna — sen ser du två — sen ser du tre — sen tio — sen hundra, ja, till sist kan du inte räkna dem alla. . .

Tacksägelsedagens budskap vill ta ett fast grepp om oss och ropa i våra öron: Mer lovsånger till Guds ära!

Tacksägelsen spänner en himmel över vår väg. Den spränger himmelens port.

Den väcker ny lovsång till liv.

Men — kom ihåg — lovsången måste ytterst och alltid vara en gärningarnas lovsång — lovoffer. Vi får inte resonera som prosten i Ibsens Brand:

"Liv er et och tro et andet;
det skader hvis de bliver blandet."

Det är genom vårt sätt att verka i vardagen, genom de dagliga små glanslösa handlingarna i hemmet, i vänkretsen, på arbetsplatsen vi framför allt ska sjunga Guds lov.

Vår idrott

Införandet av de enskilda idrottsgrenarna i våra bygder i Estland åren 1937—38 kan betecknas som en pionjärgärning på området, även om vissa idrottslekar redan tidigare förekommit bland den manliga estlandssvenska ungdomen. Sålunda gäller för Rickuls del att fotboll flitigt övades redan åren 1933—35. En med stor spänning motsedd och senare vitt och brett kommenterad vänskapsmatch utkämpades t. o. m. i Höbring mellan "framvelde" och "bakvelde". Dessutom hade Viktor Aman varit ute i bygderna och propagerat för skidsport. Vidare ha väl de flesta unga estlandssvenska män utkämpat en brottnings- eller boxningsmatch, varvid enligt sed de äldre pojkarna efter drabbningarna avkunnade domslutet.

Inseende behovet av att höja vår andliga standard började en del av dem som hade öppen blick för tidslägets krav propagera för idrottsrörelse bland estlandssvenskarna. Som ett led i denna strävan skrev signaturen "mn" år 1936 en artikel i Kustbon i denna fråga och avslutade den med ett "klassiskt" uttalande, som gick ut på att det vore hög tid att vi själva tog initiativet härtill, innan hjälpen måste komma från annat håll. Artikeln gav eko i rikssvensk press.

Sedan kom Alfred Schönberg. Intresset var stort, ty det fattades inte ungdomar med fritidsproblem. Det var helt naturligt att början skulle bli trevande och de första resultaten relativt blygsamma. Men många lysande segrar skördades mot vå-

Uppmarsch till första estlandssvenska idrottsdagen på Menback, Rosta, Rickul, år 1937.

ra estniska grannar under den korta tid vår fria idrott ägde bestånd, ja, jag tror inte vi förlorade lagtävlingen i Läänemaamästerskapen någon gång. Även det svenska gymnasiet gick obesekrat fram vid de årliga skoltävlingarna i Hapsal. Och vilka minnesrika fester blev inte de fyra år i rad arrangerade estlandssvenska idrottsdagarna, på Menback 1937, På Birkas 1938 och de två sista på Ormsö åren 1939/40! Vilken eld tändes inte i många ynglingar och flickor vid dessa tillfällen, och med vilken glöd skredo de inte till kamp! På dåliga banor och oftast utan spikskor.

Man undrade ibland vilken utveckling vår idrott skulle nå, internationellt sett. Ingen av våra idrottsmän nådde landslagsvärdighet i Estland, och ingen tävlade utomlands, undantagen vår kvinnliga stjärna Aina Dans, som sommaren 1939

Forts. sid. 9

Forts. fr. sid. 2

naturligtvis att framförallt estlandssvenskarna själva skall visa sitt intresse för verket, men sannolikt kommer inkomsterna inte på långa vägar att täcka utgifterna. Vidare har S. O. V. för närvarande under utgivande en liten sångbok, avsedd för estlandssvenskarna. Även här måste föreningen förskottera alla utgifter och antagligen även bära ett underskott. Läsaren påminnes också om den ekonomiska undersökningen i detta nummer. Vi har utarbetat ett nytt och förenklat frågeformulär eftersom de för flera år sedan utsända formulärens inte ifyllts och tillställts föreningen. Våra landsmäns bristande intresse på denna punkt har kostat föreningen många hundralappar alldeles i onödan — för att nu inte tala om den dyrbara arbetstid som styrelseledamöterna lagt ned på bl. a. denna undersökning. Detta är inte den enda kostnadskrävande utredningen S. O. V. startat. Det finns även andra att peka på, t. ex. den om våra lärares pensionsförhållanden och en sociologisk undersökning. Härtill kommer att föreningen måste ha vissa medel tillgängliga för uppvaktningar, minnesgåvor, expeditjonskostnader o. s. v. Hela denna verksamhet är något som den enskilde föreningsmedlemmen eller en utomstå-

ende inte alltid känner till eller omedelbart kan dra någon personlig nytta av. Det är ett arbete på längre sikt, som är ägnat att komma hela vår folkstam tillgodo. I den mån det är fråga om kulturella frågor är givetvis även andra grupper än estlandssvenskarna betjänta av resultaten.

Till denna i korthet skisserade verksamhet går medlemsavgifterna till S. O. V. Det är alltså av stor betydelse för denna verksamhets lyckosamma slutförande att många fler estlandssvenskar blir medlemmar av S. O. V. Förutom den extra tyngd som ett stort medlemsantal kan ge eventuella framställningar från vår förening i olika sammanhang, är det av stor psykologisk betydelse för styrelsen om den ser att dess strävanden bemöts med förståelse och intresse av dem som den är satt att arbeta för.

Estlandssvenskarna som i så mycket anammade rikssvenska seder bör också ta efter rikssvenskens i allmänhet stora intresse för föreningsliv. Vore det då inte lämpligt att till att börja med öppna medlemsskap i den förening, som nu i snart 50 år haft på sitt program folkstammens andliga och materiella välfärd?

Elmar Nyman.

För snart fem år sedan skickade Svenska Odlingens Vänner ut till de estlandssvenska familjerna i Sverige dels ett frågeformulär (gult) som avsåg vissa ekonomiska och kulturhistoriska data över kvarbliven egendom i Estland m.m., dels ett frågeformulär (vitt) som hade till syfte att utröna estlandssvenskarnas grad av anpassning i Sverige (ang. utförligare motivering för undersökningarna se Kustbon 1951: 2; 1952: 1). Trots upprepade påminnelser har en mycket liten del av de utsända frågeformulären återställt S.O.V. Det är inte lätt att säga varpå det ringa intresset för dessa undersökningar kan bero, det är bara att konstatera att de inte lett till åsyftat resultat. Då det emellertid synes vår förening utomordentligt viktigt att vi kan få fram en ungefärlig siffra för värdet av estlandssvenskarnas kvarlämnade egendom, har S.O.V. åter velat uppta frågan och nu utarbetat ett förenklat frågeformulär, som framgår av mittuppslaget i denna tidning. Frågorna torde inte vara av den svårighetsgrad att det inte går att besvara dem efter en stunds funderingar. Gör Er alltså mödan att ifylla detta formulär och insänd detta snarast möjligt till Kustbons expedition, Eknäsvägen 2, Stockholm K. Att uppgifterna inte kommer att hamna i obehöriga händer borgar Svenska Odlingens Vänner. När Ni ifyller formuläret gör samtidigt en avskrift för egen räkning. Kommande släktled kan ha glädje av dessa uppgifter.

S.O.V. vädjar till alla att inte denna gång slå dövörat till. Detta är ett sista försök från vår förenings sida att skaffa dessa kulturhistoriskt ovärderliga uppgifter. Med största sannolikhet kommer ingen enskild eller annan organisation att återuppta detta spørsmål. Vi hoppas att redan i nästa nummer av Kustbon kunna inrapportera att de flesta denna gång hörsammat vår vädjan. Den som inte är prenumerant på Kustbon och således inte får frågeformuläret kan rekvirera detta från Kustbons expedition.

Stockholm i oktober 1956.

SVENSKA ODLINGENS VÄNNER

Vår idrott

Uppgifter om i Estland

A. JORDBRUKSFASTIGHETEN

Ägares för- och tillnamn

Fastighetens namn Beteckning (nummer)

Kommun By

Fastighetens taxeringsvärde, puhtakasurublad Ekr

Fastighetens totala areal hektar. Uppskattat försäljningsvärde Ekr

B. BYGGNADER

Husets be- teckning (bostadshus, ladugård osv)	Huvudsakl. byggn. mat. (sten, trä, osv.)	Uppfört köpt år	Längd, bredd, höjd, meter	Värde enl. förkrigspris Ekr.	Brand- försäkr. värde Ekr.

C. JORDBRUKSREDSKAP (I bruk varande större redskap, maskiner, m.m.)

	värde Ekr.

D. HUSDJUR

	antal	Värde enl. förkrigspris Ekr.

E. BÅTAR

Fartygets namn eller reg.-märke	Brutto- ton	Netto- ton	Byggn.- år	Hur stor andel i båten	Värde Ekr.

kvarlämnad egendom.

F. FISKEBÅTAR

Antal	Längd	Byggn.-år	Motorns firma, hkr.	Sammanlagt värde Ekr.

G. FISKREDSKAP

Benämn. Anskaffn.-år. Ungef. värde i Ekr.

.....

.....

.....

H. ANNAN EGENDOM/TILLGÅNGAR

Uppskattat värde enl. för-
krigspris i Ekr.

Belopp i banker			
Utlånat till enskilda			
Livförsäkringar			
Aktier, andelar			
Fastigheter i städer			skuld härå Ekr.
			” ” ”
			” ” ”
Värdeföremål			Värde Ekr.
Möbler, husgeråd etc.			” ”
			” ”
			” ”
			” ”
			” ”

Vänd!

Forts. fr. sid. 4

deltog i tävlingar i Finland. Aman hade dock snudd på landslagsplats, och Gjärdman låg ju i främsta ledet bland Estlands tiokampare.

Genom vår omplantering i ny miljö åren 1943/44 kom förhållandena att ändras. Fritidsproblemet var inte längre lika aktuellt. Idrotten fick vika för annat. Under 1940-talet har väl tanken på en estlandssvensk idrottsdag på rikssvensk botten, i stil med de ovan nämnda, lekt mången i hågen, och möjligheten att genomföra en sådan har diskuterats man och man emellan. Invändningen är att ett sådant sakernas tillstånd kunde göra intryck av isoleringssträvanden. Våra "pioniärer" ha också undantagslöst lagt upp.

Sedan är det frågan om vår nya generation, den estlandssvenska idrotten i Sverige. Den var livligare på 40-talet än nu, trots att de internationella insatserna gjorts på 50-talet. Man hör ingenting längre om t. ex. Gunnar Blomberg och bröderna Gjärdman, och man får inte längre läsa så värst mycket om vår störste och mest framgångsrike på den fria idrottens gebit, tvådubble svenske mästaren och landslagsmannen i diskus, Algot Friberg. Han ägnar sig numera mest åt vikt- och släggkastning, men de riktigt stora framgångarna, de resultat man väntar av honom, ha än så länge uteblivit. Jämför Fribergs mästerskapsresultat av 1951 i diskus, 47,69, med Läänemaastatistiken av år 1942, där L. Gjärdman är etta på 41,02 och A. Zeisig fjärde man på 35,95 samt med den första estlandssvenska årsstatistiken, den av 1937, där Anton Tennisberg leder med drygt 33 meter!

Även i 1956 års svenska friidrottsmästerskap var den estlandssvenska stammen representerad, nämligen genom slägg- och viktkastaren samt tungviktsbrottaren Bertil Nyman och hans syster Ingrid från Tureberg (tidigare Gutanäs). Båda gjorde en mycket hedrande insats genom att belägga sjätteplatsen i släggkastning resp. damdiskus, Bertil på 48,47 (i försöket 50,01) och Ingrid på 33,98 (i försöket 34,09). På träning har Bertil gjort 51,42. Ingrid's personliga rekord är 34,98. Bertil Nymans noteringar kan jämföras med Läänemaastatistiken av 1942. Där leder den även i Sverige aktive H. Ojanurm med 34,62, tvåa är Gjärdman på 30,09 och trea Axel Zeisig på 24,90. På sjätte plats ligger Oskar Mitman (21,10), på åttonde Rudolf Zeisig (20,20) och på tionde plats Bernhard Brun (18,07). Onekligen ett markant framsteg. Ingrid Nymans resultat kan tyvärr inte jämföras på liknande sätt, då damdiskus hemma var en relativt sällsynt företeelse.

Edvin Vesterby är numera uppe i sex SM-tecken i brottning. Dessutom har han åtta landskampssegrar och fjärdeplaceringar vid två VM och ett OS. Särskilt framgångsrik var han under sistlidna säsong. Han leder den svenska landskampsstatistiken i brottning för 1955/56 och har av den anledningen benämnts Sveriges bästa "international" i gamet för denna säsong. Han har också blivit uttagen till olympiaden i Melbourne. ranterna, bland de två mest givna i brottningen.

Syskonen Ingrid och Bertil Nyman

Årets mest renommerade seger vann han i landskampen mot Sovjet i Göteborg i februari, där han med 3—0 besegrade sovjetmästaren Gourevitij, olympisk guldmedaljör 1952 och världsmästare 1953 i flugvikt. Edvin vann en av de tre svenska segrarna i denna landskamp. En enda förlust har han hittills noterat under året 1956. Detta skedde i Malmö, där han tre dagar efter nämnda landskamp med domarrösterna 2—1 dömdes som förlorare mot ryssen Sviridov, rysk mästare 1954. I domarkollegiet sutto emellertid två ryska och en svensk domare. Den svenska pressen var enig om att här en klar bortdömning förelåg.

I de stora internationella förolympiska tävlingarna i Budapest vann Edvin fyra matcher, bl. a. klara segrar över ungrarna Bencze (tidigare Biring-er) och Hodos, den förstnämnde f. d. europamästare och VM-tvåa, den senare olympisk mästare i bantam 1952. Men Edvin har även lidit ett mystiskt 2—1-nederlag, alltså det andra för året, mot rumäniern Horvath. Enligt den svenske tränaren Svedberg föreligger emellertid för Edvins del även i detta fall en klar bortdömning, en vanlig företeelse i idrottsutbytet Öst—Väst. Ingen av de svenska brottarna gick obesegrad genom denna turnering. För vår mans del ter sig alltså de olympiska utsikterna ljusa.

A V-y.

BERIKTIGANDE

I Arved Taube's artikel "Russwurm som människa och lärare", Kustbon nr 3/56, har det tyska uttrycket "er brachte es zum Wirklichen Staatsrat" felaktigt översatts med "lyckades bli minister". Förf. meddelar, att denna hederstitel förlänades högst förtjänta ämbetsmän och kan alltså enligt svenskt språkbruk ej översättas med ordet "minister".

Red.

Tillhör Ni de 200 prenumeranter som ännu ej erlagt avgiften till Kustbon? Sätt i så fall snarast in 5 kr på Kustbons postgiro nr 53 16 37.

SVENSKA ODLINGENS VÄNNER

kallar härmed till

HÖSTSAMKVÄM

i Margarethaskolans festvåning, Ad. Fred-
riks Kyrkogata 10, Stockholmfredagen den 2 november 1956, kl. 19.30
(Obs! Helgdagsafton)

Fil. lic. Edvin Lagman kåserar om

Hembygden i Rickul

Sång och musik

Kaffeservering till ett pris av kr. 3: 75.

Alla hjärtligt välkomna.

S. O. V.

Kustbohemmet 10-årsjubilerar

Estlandssvenskarnas eget ålderdomshem, Kustbohemmet på Ramsö utanför Vaxholm, firar i år sitt 10-årsjubileum.

På morgonen den 4 augusti startade några styrelsemedlemmar för Stiftelsen Kustbohemmet med f. Riksantikvariern Sigurd Curman i spetsen med båt från Nybrokajen i Stockholm för att besöka pensionärerna och högtidlighålla jubileet. I Vaxholm anslöto sig kyrkoherden Hugo Löwing och hemmets läkare dr Eugen Jonsson till gruppen. Vid ankomsten till Ramsö välkomnades gästerna av hemmets föreståndarinna Valborg Ekstrand och flertalet pensionärer. Efter gemensam lunch och kaffedrickning ute i trädgården talade stiftelsens ordförande, Riksantikvariern Sigurd Curman till pensionärerna och framförde stiftelsens tack till personalen för deras arbete. Pensionärernas talan fördes av Hans Ahlström från Söderby på Ormsö, som framförde de gamlas tack för den omsorg och det arbete Stiftelsen nedlagt till de gamla estlandssvenskarnas fromma. Samvaron avslutades med tal av kyrkoherde H. Löwing och psalmsång.

Kustbohemmet tillkom för tio år sedan genom en frikostig donation från Svenska Cellulosaaktiebolaget, som ställde de tidigare arbetarbostäderna till Stiftelsens förfogande. Efter en genomgripande ombyggnad stod anläggningen i februari 1946 beredd att ta emot 41 pensionärer, som tidigare varit utspridda över ett stort antal ålderdomshem över hela Mellan-Sverige.

Vad denna anläggning betytt för våra gamla, som härigenom beretts möjligheter att få tillbringa sin ålderdom tillsammans med sina forna vänner och fränder, kan bara den fullt förstå som haft tillfälle att besöka de åldringar som framleva sina dagar i en främmande omgivning

Adam Westerblom.

En efter en går våra kära grannar och fränder hemifrån in i den stora sabbatsron. Varje gång ett sorgedebudskap når oss, känns det som om också en del av vår gamla hembygd försvann för alltid.

Adam Westerbloms namn väcker många minnen till liv. Man ser i tankarna hembygdens kyrka, våra åkrar och ängar, vårt kommunalhus. Adam Westerblom gick upp i det liv som var vårt hemma i Gutanäs.

Hårdare än många andra fick han streta för att kunna försörja en stor familj. Men arbetet föreöll inte vara någon börda för honom. Hans goda humör svek aldrig. Den arbetsbörda han åtog sig frivilligt i församlingens och kommunens tjänst var också stor. Kvällarna och helgdagarna måste han anslå därtill, ja ofta offrade han hela arbetsdagar. Det var inte alltid så roligt att gå från gård till gård och vidarebefordra kommunalnämndens eller andra myndigheters order. Därtill fordrades tålmod och gott målföre — egenskaper som Adam Westerblom i hög grad ägde. Situationen var inte angenämare då det gällde församlingens ärenden. Trots den allmänt utbredda religiositeten bland vårt folk var sockenmännen inte alltid lätta att tas med. Hur det kändes att nästa tiggia ihop lön åt kyrkoherde och klockare eller medel till ett nytt tak på någon av församlingens byggnader därom skulle Adam Westerblom ha kunnat berätta.

Adam Westerblom — Graunbacks Adam — var en utomordentlig granne. Där hjälp behövdes var han genast färdig att ge ett handtag. Han hörde till de lyckliga människor för vilka bygemenskap och god grannsamja är något att bygga på.

Nucköborna skall alltid med stor tacksamhet minnas Adam Westerblom och det oegennyttiga arbete som han utförde i deras forna hembygd.

Elmar Nyman.

Adam Westerblom var född den 15 sept. 1879 på Nuckö. Han avled den 23 aug. 1956 i Sundbyberg och jordfästes där av kyrkoherde T. Norrby.

med ytterst få möjligheter att få kontakt med sina anhöriga, vilket ju de flesta är så beroende av.

Alltsedan starten har Kustbohemmet varit fullbelagt och långtifrån alla vårdbehövande har kunnat beredas plats.

Vår käre Far, Svärfar, Farfar och Morfar

Hans Appelblom

f. 2/10 1876

gick på sin 80-årsdag in i den eviga vilan.
Djupt sörjd och innerligt saknad av barn, barn-
barn, syskon, övrig släkt och vänner.

Händer knäppta, ögon slutna,
Livets sista krafter brutna,
Tår som runnit nu försvunnit,
Livets strid förbytt i evig frid.

Min älskade Maka, Mor och Mormor

Rosaline Koinberg

född den 6 sept. 1890 på Nuckö
död den 30 juli 1956 i Stockholm

har hastigt lämnat oss i djup sorg och saknad

ANTON

Amanda, Irene, Olof, Barnbarnen

Min framtidsdag är ljus och lång.
Den räcker bortom tidens tvång,
Där Gud och Lammet säll jag ser
Och ingen nöd skall vara mer.

Min älskade Maka,
vår kära Mor och Farmor

Kerstin Fagerlund

född den 22 november 1877

har i dag avsomnat i tron på sin Frälsare. Innerligt
sörjd och saknad av oss, vänner och Mariestads
Missionsförsamling.

Mariestad den 3 juli 1956.

JOHAN FAGERLUND

Barn och Barnbarn.

Vår kära Mor

Katarina Nordsten

— f.Sjöman —

född den 12 dec. 1867
avled den 6 aug. 1956

Sörjd och saknad av

**Barn, Barnbarn och Barnbarnsbarn
Släkt och Vänner**

Välkommen gryende morgon
Då jag hos Jesus får vakna.
Ej skall jag jordlivet sakna
Ej skall jag längta hit ner.

Min käre trofaste Make, mitt allt

Lars Holm

född den 20 november 1874

har ingått i den eviga vilan

Djupt sörjd av mig, syster, sonhustru, brorsbarn,
släkt och vänner samt Filadelfiaförsamlingen.

Eskilstuna den 14 augusti 1956.

AGNETA

Tänk, när släkt och vänner åter mötas där
På den gyllne stranden skiljas aldrig mer.
Prisa Gud och Lammet, som har köpt oss fri
Sorgen flytt, morgon grytt
Uti himmelen.

Vår kära Mor

Maria Svärd

— f. Öman —

* 7/1 1869 på Ormsö
† 27/9 1956 på Ramsö

Älskad och saknad

av barn, barnbarn, barnsbarn samt släkt
och vänner.

Då vi på andra stranden stå
Läggs korset av, det tunga.
Oss livets krona skänkes då,
Och Jesu lov vi sjunga

FAMILJENYTT

90 år.

Brus, Kersti, f. Wikman, 13 nov. 1866, Rickul.

85 år.

Frey, Eugenia, f. 2 nov. 1871, Reval.

Tomsson, Agneta, f. Fagerlund, 17 nov. 1871, Ormsö.

Berg, Elisabeth, f. Berg, 4 dec. 1871, Kegel.

Vesterlin, Tomas, f. 9 dec. 1871, Ormsö.

80 år.

Luther, Klaus Engelhard, f. 10 nov. 1876, Nargö.

Lagman, Mina, f. Strandsten, 16 nov. 1876, Rickul.

75 år.

Förberg, Maria, f. 8 nov. 1881, Ormsö.

Vesterman, Lena, f. 21 nov. 1881, Rickul.

Timmerman, August, f. 10 dec. 1881, Nuckö.

Luther, Helene, f. Mattson, 12 dec. 1881, Nargö.

Mihlberg, Lovisa, f. Heldring, 19 dec. 1881, Rickul.

Dahl, Maria, f. Notman, 24 dec. 1881, Ormsö.

Heldring, Julia, f. 27 dec. 1881, Rickul.

70 år.

Luther, Adina, f. 1 nov. 1886, Nargö.

Lagman, Pauline, f. Blees, 8 nov. 1886, Rickul.

Friberg, Katarina, f. Mickelin, 10 nov. 1886, Ormsö.

Grönman, Anders, f. 13 nov. 1886, Ormsö.

Besterman, Anton, f. 18 nov. 1886, Rickul.

Rosen, Evald Fredrik, f. 19 nov. 1886, Nargö.

Jäger, Maria, f. Isaks, 3 dec. 1886, Runö.

Vesterman, Lena, f. Borrman, 6 dec. 1886, Rickul.

Lindström, Johan, f. 7 dec. 1886, Ormsö.

Palmkron, Arvid, f. 10 dec. 1886, Runö.

Pardo, Marta Luise, f. Lindman, 14 dec. 1886, Reval.

Berg, Elvine, f. Aavik, 16 dec. 1886, Reval.

Åkerblad, Lena, f. Brunberg, 18 dec. 1886, Rickul.

Mattson, Hanna Helene, f. 21 dec. 1886, Reval.

60 år.

Östergren, August, f. 4 nov. 1896, Rågö.

Masing, Gertrud, f. Reinhardt, 6 nov. 1896, Reval.

Roos, Maria, f. Söderholm, 7 nov. 1896, Nuckö.

Massalin, Katarina, f. 8 nov. 1896, Ormsö.

Dans, Lovisa, f. Viberg, 9 nov. 1896, Rickul.

Rant, Adele, f. Lun, 9 nov. 1896, Nuckö.

Elfvengren, Andreas, f. 13 nov. 1896, Rågö.

Hallman, Lovisa, f. 16 nov. 1896, Nuckö.

Vitsut-Wittlich, Manfred Johannes, f. 23 nov. 1896, Reval.

Massalin, Agneta, f. Lundkvist, 30 nov. 1896, Ormsö.

Mägi, Liisa, f. Blom, 6 dec. 1896, Dorpat.

Tegelberg, Alexander, f. 6 dec. 1896, Rickul.

Tanseri, Pauline, f. Laning, 8 dec. 1896, Nuckö.

Svahn, Anders, f. 13 dec. 1896, Ormsö.

Koinberg, Mina, f. Roberg, 14 dec. 1896, Nuckö.

Lindblom, Agneta, f. Alkvist, 18 dec. 1896, Ormsö.

Ringberg, Maria, f. Lindman, 21 dec. 1896, Rågö.

Vesterblom, Elvine, f. Besterman, 21 dec. 1896, Rickul.

Alberg. Raoul, f. 26 dec. 1896, Pärnau.

50 år.

Sallert, Heino, f. 4 nov. 1906, Reval.

Gutman, Pauline, f. Hamberg, 8 nov. 1906, Rågö.

Moritz, Gunnar, f. 12 nov. 1906, Reval.

Klippberg, August, f. 24 nov. 1906, Rickul.

Kyhn, Gerda Ingrid Vilhelmine, f. 24 nov. 1906, Reval.

Nordman, Pauline, f. 25 nov. 1906, Rågö.

Grönberg, Hilda, f. 26 nov. 1906, Vihterpal.

Grönberg, Hulda, f. Blomberg, 27 nov. 1906, Nuckö.

Talberg, Kristof, f. 29 nov. 1906, Rickul.

Koinberg, Nikolai, f. 2 dec. 1906, Rickul.

Friberg, Katarina, f. Berggren, 5 dec. 1906, Ormsö.

Ahlblom, Anders, f. 14 dec. 1906, Ormsö.

Lagman, Hilda, f. 15 dec. 1906, Rickul.

Björkman, Johan, f. 16 dec. 1906, Ormsö.

Treiberg, Johannes, f. 23 dec. 1906, Rickul.

Norrman, Linda, f. Truman, 24 dec. 1906, Vippal.

Herodes, Paul Rudolf, f. 25 dec. 1906, Reval.

Mets, Maria, f. 28 dec. 1906, Antsla.

Sjöman, Hans, f. 30 dec. 1906, Ormsö.

Döda

Fru Kerstin Fagerlund, född Jakobsson den 22 nov. 1877 i Rickul, avled den 3 juli 1956 i Mariestad.

Lars Holm, född den 20 nov. 1874 på Ormsö, avled den 14 aug. 1956 i Eskilstuna.

Fru Rosalie Koinberg, född Seman den 6 sept. 1890 på Nuckö, avled den 30 juli 1956 i Stockholm.

Änkefru Katarina Nordsten, född Sjöman den 11 dec. 1867 på Ormsö, avled den 6 augusti 1956 på Kustbohemmet, Ramsö, Vaxholm.

Diakonissan Maria Pöhl, född den 27 augusti 1873 på Nuckö, avled den 29 sept. 1956 å Ersta Diakonissanstalt i Stockholm.

Änkefru Maria Svärd, född den 7 jan. 1869 på Ormsö, avled den 27 sept. 1956 på Kustbohemmet, Ramsö, Vaxholm.

Adam Vesterblom, född den 15 sept. 1879 på Nuckö, avled den 23 augusti 1956 i Sundbyberg.

Hans Appelbom, född den 2 okt. 1876 på Ormsö, avled den 2 okt. 1956.

Vår älskade

Adam Westerblom

född den 15 sept. 1879 i Nuckö

död den 23 aug. 1956 i Sundbyberg

I ödmjuk tacksamhet bevara vi Ditt ljusa minne

LOVISA WESTERBLOM

Barn, Barnbarn och Barnbarnsbarn

O, jag längtar redan

Hem till fridens land

Det är mörkt här nedan

På en stormig strand.